

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

3 Vtrum blasphemia sit maximum peccatorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](#)

QV AEST. XIII.

ad derogandum diuinam bonitatem, sed aliqua tantum, ut in litera dicitur. Sicut omne credere est voluntariu[m], non tam omne credere est a voluntate affectu charitatis Dei. Habet in malitia haec de qua est fieri litera, sed blasphemiam, sicut charitas ad fidem.

P Ex his autem facile pater solutio dubiorum. Nam ad primum dicitur,

quod difficultas est sufficiens, si bene intelligatur. Potest enim intelligi dupliciter. Primum, quod ad blasphemiam omnem concurra falsitas enunciatio[n]is; et in hoc sensu modo procedit argumentum. Secundum, quod concurrat falsitas vel enunciatio[n]e, vel quoconque alio modo. Et sic versus est,

quod dicitur: & nulla est blasphemia, i[us]qua non sit falsa opinio hoc modo. Et per hoc etiam patet solutio terii dubij. Nam contumaciam, irridendum, nominatum, excellentiam, vel quoconque aliud diuinum, dicunt aliquo modo illud ut vituperabile, quod longe est ab omni reverentia, ut de pudendis dictum est.

P Ad secundum verò dubium, ex primo capitulo iam patet, quod tantum, vel ly[ter]a &c. non excludit a voluntate: quia non excludit a voluntario, sed excludit a voluntate affectu detestationis malitia. Ad id autem ex secundo capitulo iam patet, quod differentia inter affectum & dicere, solvit questionem. Peccatum namque infidelitatis consilii in difensu ad ea que sunt fidei: peccatum vero blasphemie consilii in actu dicendi ea, que sunt contraria fidei. Et quoniam continetur dicere oppositum eius, cui afflentibus: ideo non oportet blasphemum esse infidem, nec blasphemia esse speciem infidelitatis. Propter quod blasphemie ponitur in litera opposita confessioni fidei, que consistit in dicere, & non ipsi fidei, que consistit in affectu.

P In responsione ad secundum, & ad tertium, adverte, quod quia species blasphemie non divergunt per Deum & Santos, nec per illa tria in litera numerata, nec per enunciationem & desiderium, nec per honorem, famam, & huicmodi, in una & eadem specie est blasphemia Dei, & Sanctorum, sive sit per modum maledictionis, sive contumelie, sive irrisio[n]is, sive detractionis. Cum enim quolibet horum respectu Dei, vel Sanctorum sit blasphemia, & blasphemia non habeat plures species, propriè loquendo, consequens est, quod omnia sint eiusdem speciei. Vnde inferius in questione septuaginta ex parte articulo 2. dicitur, quod maledicere irrationalibus, in quantum sunt crea[tura] Dei, est peccatum blasphemie. Et in articulo quarto, ad primum

l.s.q. 74. n.
10.

l.s.q. 74. ar. 7.
& q. 85. ar. 1.

At proced.

At proced.

P 2. Pret. Omne peccatum mortale opponit alicui precepto decalogi: sed blasphemia non uidetur alicui corum opponi. ergo blasphemia non est peccatum mortale.

P 3. Pret. Peccata quod absque deliberatione committuntur, non sunt mortalia, propter quod primi motus non sunt peccata mortalia, quia deliberationem rationis procedunt, ut ex supra dictus pater: sed blasphemia quandoque absque deliberatione procedit: ergo non semper est peccatum mortale.

SED CONTRA est, quod dicitur Leuitic. 24. Qui blasphemaverit nomine Domini, morte morietur: sed poena mortis non infertur, nisi pro peccato mortali: ergo blasphemia est peccatum mortale.

R E S P O N S U M. Dicendum, quod sicut supra dictum est, peccatum mortale est, per quod homo separatur a primo principio spirituali unitate, quod est charitas Dei. Vnde de quocunq[ue] charitati repugnat, ex suo genere sunt peccata mortalia. Blasphemia autem secundum genus suum repugnat charitati diuina, quia derogat diuinæ bonitate, ut dictum est, quod est obiectum charitatis. Et ideo blasphemia est peccatum mortale ex suo genere.

A D P R I M U M ergo dicendum, quod gloriatio illa non est sicut intelligenda, quod omnia, que subduntur, sunt peccata mortalia: sed quia cum supra non expressum est nisi maiora, postmodum etiam quedam minora subdit, inter quae etiam quedam de maioribus ponit.

A D S E C U N D U M dicendum, quod cum blasphemie opponat confessioni fidei, ut dictum est, eius prohibitio reducitur ad prohibitionem infidelitatis, que intelligitur in eo, quod dicitur. Non assumes nomine Dei tui in vanum. Magis enim in vanum assumit non men Dei, qui aliquod falsum de Deo asserit, quam qui per non-

quod species blasphemie non divergunt per Deum & Santos, nec per illa tria in litera numerata, nec per enunciationem & desiderium, nec per honorem, famam, & huicmodi, in una & eadem specie est blasphemia Dei, & Sanctorum, sive sit per modum maledictionis, sive contumelie, sive irrisio[n]is, sive detractionis. Cum enim quilibet horum respectu Dei, vel Sanctorum sit blasphemia, & blasphemia non habeat plures species, propriè loquendo, consequens est, quod omnia sint eiusdem speciei. Vnde inferius in questione septuaginta ex parte articulo 2. dicitur, quod maledicere irrationalibus, in quantum sunt crea[tura] Dei, est peccatum blasphemie. Et in articulo quarto, ad primum

ARTIC. III.

F dicitur, quod eadem est ratio de detractione. Et in causa domino Iesu, & interrogantibus. Prophetarum multa blasphemiantes dicebant. Rō ait, quare in te & in Dei eis eiulde species, est quia sancti in te & in filiis damnationis est his, qui sunt in Christo.

mē Dei aliquod falsum confirmat.

A D T E R T I U M dicendum, quod blasphemia potest absque deliberatione ex surreptione procedere dupliciter. Vno modo, quod alius non aduertit hoc, quod dicit esse blasphemiam: quod potest contigeri, cum aliquis subito ex aliqua passione in verba imaginativa prorumpit, quorum significacionem non considerat, & tunc est peccatum ueniale, & non habet propriam rationem blasphemie. Alio modo, quod aduertit hoc esse blasphemiam, considerans significacionem, ut rōne blasphemie. Et tunc non excusat a peccato mortali, sicut neccesse est, qui ex subito motu ire aliquo occidit iuxta se sedentem.

ARTICVLVS III.

V erbum peccatum blasphemie sit maximum peccatum.

A D T E R T I U M sic proceditur. Videtur, quod peccatum blasphemie non sit maximum peccatum. Malum, n. dicitur, gancet, secundum Aug. in Enchiridion: sed magis nocet peccatum homicidii, quod permitit uitium hominis, quia peccatum blasphemie, quod Deo nullū nocuēt, per se. ergo peccatum homicidii est grauius peccato blasphemie.

P 2. Pra. Quicunq[ue] periurat, inducit Deum testem falsitatis, & si uidetur eum asserere esse falsum: sed non quilibet blasphemus usq[ue] ad hoc procedit, ut Deum afferre esse falsum, ergo periuari est gravissimum peccatum, quia blasphemie.

P 3. Pra. Super illud psal. 47. Nolite extollere in altum cornu uestrum dicitur gl. Maximum est uitium excusationis peccati, non ergo blasphemia est maximum peccatum.

SED CONTRA est, quod Isaiae 18. super illud, Ad populum terribilem &c. dicit gl. Omne peccatum, blasphemia comparatur, leuis est.

R E P O N . Dicendum, quod cur-

mus dicit, constituit blasphemie peccatum in taliter gradus, ut super materia indebita. Et quia materia h[ab]et, quia obiectum est eadem specie, sequens est, quod etiam peccatum in litera dicitur, quod habet gravitatem infidelitatis, quia est ex genere suo, scilicet & in delicto, et colligatur in qua comunicat cum infidelitate, in taliter voluntate. Quamvis n. semp in blasphemiam colectus in hoc quod est falsum diceret, Deo non est, sicut semp in infidelitate est nolite obtemperare, est sentire falsum de Deo, non tamen semp adest uolentibus, testandu[m], quae in litera dicitur aggraveri. Proprietas

differniat inter sentire, & cicer falso deo, in responso ne ad secundum sub distinctione dicitur, qd qui peritur, no dicit, aut sentit aliquid falso deo, sicut blasphemus. Siquis autem concurat perfectam blasphemiam præsupponere, & claudere infidelitatem, distinguendo de blasphemia secundum perfecit, vel imperfecitam ratione blasphemiam, p eo quod confessio fidei perfecit, sed fidei prelippotum & claudit, aduersatur primo p bonum ex causa integra, malum autem ex particulari confutare defensio, ac per hoc quidam ad perfectam fidem confessionem ex agnitoribus, quia alter virtuosa non est, blasphemia tamē efficiet a seipso infidelitatem. Adversatur tunc, quid blasphemie misericordia est, cū ex intentione proferatur in Deum, quamvis ex ignorantia: quoniam tunc blasphemia ex utraque parte, scilicet ex parte Dei blasphemati. Constat autem, quod blasphemia non credentibus in Christum, et secundum blasphemiam fecundum iē, blasphemia autem occidentis in Christum, est & secundum fe, & secundum blasphemiam blasphemia: ac per hoc blasphemia perficit, et sic infidelitate, quam cum infidelitate.

Econtrafutur autem, secunda secundum. Melius erat in veritate non cognoscere, quam post agnitionem retrospicere, & multo magis inveniri.

Super quattuor decimatercieris articulis quarti.

A D SECUNDUM dicendum, qd super illud ad Eph. 4. Blasphemia tollatur a uobis, dicit glosa. Peius est blasphemare, quam perirur. Qui n. perirur non dicit, aut sentit aliquid falso deo, sicut blasphemus: sed Deum adhibet testem falsitati, non tanquam astuta Deum esse falso testē, sed tanquam sperans, quid Deus super hoc non testificetur per aliquid evidens signum.

A D TERTIUM dicendum, quod excusatatio peccati est quādā circumstātia aggravant omne peccatum, etiam ipsam blasphemiam: & protat dī esse maximū peccatum, quia quodlibet facit maius.

ARTICVLVS IV.

Vtrum damnati blasphemant.

A D QUARTVM sic procedit. Vnde qd damnati non blasphemant. Deterrentur, n. nunc aliqui mali a blasphemando propter timorem futurorum peccatorum: sed damnati has penas experient, vnde magis eas abhorrent: ergo multo

a Deo, blasphemaret. In hoc etiam, quid odiunt penas, blasphemia non est patet: quia oculum hoc a natura inditum est. In utroque autem simili, quia scilicet amare peccata, pro quibus puniuntur, & dolere de penis nulla blasphemia est, sed obstinatio. Nullo modo ergo blasphemia ex his concluditur.

magis a blasphemando cōpescunt. ¶ 2 Præt. Blasphemia, cūm sit gravissimum peccatum, est maximē demeritorum: sed in futura vita nō est stat⁹ merēdi, neq; demerendi. ergo null⁹ erit locus blasphemiarum. ¶ 3 Præt. Ecl. ii. dī, p in quoq; loco ligni ceciderit, ibi erit. Ex quo patet, p post hanc uitam homini nō accrescit nec meritū, nec peccatum, qd nō habuit ī hac uita: sed multi dānabuntur, qui in hac uita non fuerūt blasphemari, ergo nec in futura uita blasphemabūt.

S E D C O N T R A est, quod dī Apoc. 16. Aestuauerūt hoīes estū magno, & blasphemauerunt nōmen Dñi habentis potestate sup haec plagā. Vbi dicit gl. p in inferno politi, quamvis sciant sū pro meritis puniuntur, dolebunt tamen, qd Deus tantam potentiam habeat, quod plagā eis inferat: hoc autem est blasphemia in praesenti, ergo & in futuro.

R E S P O N S O N. Dicendū, qd sicut distinetur est, ad rōnē blasphemie pertinet detestatio diuinæ bonitatis. Illi aut qui sunt in inferno, retinebūt peruersam voluntatē auctoriam a Dei iustitia in hoc, qd diligunt ea, pro quibus puniuntur, & vellent eis vti, si possent, & odiunt penas, quae pro hmōi peccatis in flagitio. Dolent tamē est de peccatis, qd comiserūt, n̄ qd ipsa odiant, sed qd eis puniuntur. Sic ergo dī talis detestatio diuinæ iustitiae est ī eis interior cordis blasphemia. Et credibile est quod post refusatio nē erit in eis etiā uocalis blasphemia, sicut ī sacerdoti uocalis la⁹ Dei.

A D PRIMVM ergo dicendū, qd homines deterrentur in præstāti a blasphemia propter timorem peccatorum, quas se putant euadere: sed damnati in inferno non sperant se posse euadere. Et iō tāquā desperati feruntur ad oē, ad qd eis peruersa uoluntas fuggerit.

A D SECUNDVM dicendū, qd mereri, & demereri pertinent ad statū uie, vnde bona in uiatorib⁹ sūt meritoria, mala verō demeritoria. In beatūtis aut bona nō sūt meritoria, sed p̄tinētia ad eorū beatitudinis p̄mū. Et similiter mala in damnatis nō sūt demeritoria, sed pertinent ad damnationis penam.

A D TERTIUM dicendū, qd qd libet in peccato mortali decedes, fert fecū uoluntatē detestandi diuinā iustitiam quātū ad aliqd, & fīm hoc poterit inesse blasphemia.

Secunda Secundus S. Thomæ.

*Art. præce &
art. huius qd.*

D. 421.

D. 420.

D. 589.

D. 425.

& 477.

& 1016.

